

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 19 czerwca 2009 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja
wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

Jednocześnie upoważnia senatora Marka Konopkę do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw

Art. 1.

W ustawie z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Prawo wybierania (czynne prawo wyborcze) do danej rady ma każdy obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat oraz stale zamieszkuje na obszarze działania tej rady.";

2) uchyla się art. 6;

3) w art. 6a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Prawo wybierania do rady gminy ma również obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat oraz stale zamieszkuje na obszarze działania tej rady.",

b) uchyla się ust. 2.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1760, z 2005 r. Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 34, poz. 242, Nr 146, poz. 1055, Nr 159, poz. 1127 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 48, poz. 327 i Nr 112, poz. 766 oraz z 2008 r. Nr 96, poz. 607 i Nr 180, poz. 1111.

UZASADNIENIE

1. Ustawa wykonująca wyrok Trybunału Konstytucyjnego

Projektowana ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lutego 2006 r. (sygn. akt K 9/05), stwierdzającego niezgodność art. 6 ust. 1 i art. 6a ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547 ze zm.) z Konstytucją.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

Sentencja orzeczenia opublikowana została w Dz. U. z 2006 r., Nr 34, poz. 242 (dzień publikacji wyroku – 1 marca 2006 r.). Pełny tekst orzeczenia wraz z uzasadnieniem zamieszczony został w OTK Z.U. z 2006 r., Nr 2A, poz. 17.

2. Przedmiot i istota rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego

Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją art. 6 ust. 1 i art. 6a ust. 1 ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej spowodowało konieczność przyznania osobom nie mającym obywatelstwa polskiego, ale będących obywatelami jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, czynnego i biernego prawa wyborczego do organów samorządu terytorialnego szczebla podstawowego, pochodzących z wyborów powszechnych. Projekt ustawy dostosowującej w tym zakresie polskie prawo do prawa Unii Europejskiej został przedłożony przez Radę Ministrów na początku 2003 roku. Przedmiotowy projekt nie przewidywał wprowadzenia jakichkolwiek ograniczeń w zakresie czynnego lub biernego prawa wyborczego w wyborach do organów samorządu terytorialnego szczebla podstawowego, pochodzących z wyborów powszechnych. W toku prac nad projektem w Sejmie zostały wprowadzone poprawki, przyznające prawo wyborcze wyłącznie osobom wpisanym do stałego rejestru wyborczego, prowadzonego w danej gminie, nie później niż na 12 miesięcy przed dniem wyborów. Zmiana ta oznaczała wprowadzenie w wyborach do organów gmin tzw. cenzusu domicylu. Ograniczenie to zostało nałożone zarówno na obywateli polskich (nowy art.

6 ust. 1 ordynacji), jak i na osoby, niemające polskiego obywatelstwa, ale będące obywatelami jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej i uprawnione z tego tytułu do udziału w wyborach do rad gmin (art. 6a ust. 1 ordynacji).

W wyroku z dnia 20 lutego 2006 r. Trybunał uznał wprowadzenie cenzusu domicylu w wyborach do organów samorządu terytorialnego za niezgodne z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 62 oraz art. 169 ust. 2 w zw. z art. 16 ust. 1 Konstytucji.

3. Cele i zakres projektowanej ustawy

Mając na uwadze konieczność wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 listopada 2006 r., kierując się brzmieniem sentencji wyroku oraz motywami jego uzasadnienia, proponuje się wprowadzenie do ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw zmiany polegającej na zniesieniu cenzusu domicylu.

W odniesieniu do obywateli polskich cenzus domicylu wprowadzał art. 6 ustawy. W przedłożonym projekcie zniesienie cenzusu domicylu wobec obywateli polskich następuje poprzez uchylenie art. 6 oraz zmianie art. 5 ust. 1 w zakresie, w jakim przepis ten odwoływał się do uchylonego art. 6.

W odniesieniu do osób niemających polskiego obywatelstwa, ale będących obywatelami jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, cenzus domicylu wprowadzał art. 6a ustawy. Projekt wprowadza zmianę brzmienia tego przepisu, znosząc cenzus domicylu. Konieczne staje się również uchylenie art. 6a ust. 2, który wprowadzał cenzus domicylu w odniesieniu do osób niemających polskiego obywatelstwa, będących obywatelami jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, które ukończyły 18 lat w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień wyborów lub w dniu głosowania.

4. Konsultacje

Państwowa Komisja Wyborcza zaproponowała by w art. 6a w ust. 1 ordynacji na końcu przepisu dodać fragment mówiący o wpisaniu do prowadzonego w gminie stałego rejestru wyborców, jako warunku posiadania prawa wyborczego.

Podobny warunek PKW proponuje dodać w art. 5 ust. 1 ordynacji dla obywateli polskich, a także do dotyczącego obywateli polskich art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego.

Propozycja PKW nie została przyjęta, ponieważ prowadziłaby do wprowadzenia pozakonstytucyjnego „cenzusu” wyborczego. Konstytucja w art. 62 przewiduje, iż prawo do głosowania ma każdy obywatel, który (po pierwsze) ukończył 18 lat i (po drugie) nie został ubezwłasnowolniony lub pozbawiony praw publicznych albo wyborczych.

Wpis do stałego rejestru jest tylko konsekwencją posiadania praw wyborczych, nie może on zaś być kolejnym (trzecim) warunkiem ich posiadania. Rozdział 2 (w dziale I) ordynacji zatytułowany „Prawo wyborcze” dotyczy tylko materialnych przesłanek posiadania czynnego i biernego prawa wyborczego. W zakresie przesłanek czynnego prawa wyborczego jest on w zasadzie powtórzeniem norm konstytucyjnych, i nie może być poszerzony o inne normy.

Kwestie dotyczące „technicznych” czy formalnych warunków korzystania z przysługującego czynnego prawa wyborczego, są regulowane w innych działach i rozdziałach ordynacji, w tym m.in. w rozdziale 4 (w dziale I), zatytułowanym „Rejestr wyborców”. W nim też należałoby regulować konieczność wpisu do rejestru osób posiadających prawo wyborcze.

W konsekwencji zbędna jest też nowelizacja ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego, tym bardziej, że nie była ona przedmiotem wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

W piśmie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Unii Metropolii Polskich nie zgłoszono uwag.

5. Skutki finansowe wykonania projektowanej ustawy

Ustawa nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.

6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU

Mikołaj Dowgielewicz

Min.MD/ 923/09/DP/JS

Warszawa, dnia 14 kwietnia 2009 r.

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (druk senacki nr 416) wyrażona na podstawie art. 9 pkt 3 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494, z późn. zm.), w związku z art. 60 ust. 3 pkt 1 ust. 5 Regulaminu Senatu przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z przedłożonym projektem ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw /druk senacki nr 416/ (pismo nr BPS/KU-034/416/2/09), uprzejmie informuję, że projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Z up. SEKRETARZA
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
PODSEKRETARZ STANU